

MANNSBUNAD FRA NUMEDAL MED GRÅTRØYE

Allerede da Klara Semb holdt kurs i Flesberg i 1928/29, hadde enkelte av karene tatt i bruk gråtrøyeklærne som bunad. Aktive folkedansere i Oslo og på Kongsberg var enda tidligere ute. Bunaden bygger på draktskikken slik den var rundt midten av 1800-tallet, men enkelte elementer er svært alderdommelige. Denne klesskikken ble avløst av rundtrøyeklærne som kom i bruk rundt 1870, og disse er også tatt opp igjen som bunad.

DET ER BEVART ET OMFATTENDE draktmateriale fra 1800-tallet i Numedal, og ved nærmere ettersyn viser det seg at bunaden har fått ei litt mer standardisert utforming enn det gamle draktmaterialet skulle tilsi. På noen områder avviker også bunaden fra det gamle materialet, men i hovedtrekk er den representativ for den gamle draktskikken. På den tida bunaden ble tatt opp igjen, levde fortsatt noen som husket slike klær i bruk, og en visste derfor en del om hvordan draktskikken hadde vært.

Ettersom bunaden har vært i bruk så lenge, og ettersom det har vært så mange forskjellige produsenter av slike bunader gjennom åra, er det naturlig at de varierer noe i utforming. I en periode tok noen opp igjen bruken av ei mørk undertrøye eller en vest med lange ermer. Denne skulle visstnok ha vært i bruk mellom den hvite trøya og den grønne vesten.

DRAKTDELER

TRØYE: Gråtrøya har fellestrekk i mange områder av landet. I Numedal var den i bruk til ca. 1870, men som type bærer den mest preg av renessanse. Den har ermehryninger, ryggsummer formet som speilvendte sjutall samt kiler som danner bølgeformer i ryggen. De bevarte trøyene, og folkedraktbilder fra den tida da de var i bruk, viser at de var i ubleiket vadmel; kantingene var røde eller grønne, og belegget på innsida foran varierte likedan mellom grønt, rødt og blått. I det registrerte draktmaterialet er det for det meste grønne slag på trøyene. Verken de gamle trøyene eller dagens bunadtrøyer kneppes.

En generell tendens er at bunadtrøyene har variert mer i lengde enn det kildematerialet viser. De gamle trøyene er alle hoftelange, og ryggen var smalest midt mellom nakken og nederkanten. Det er dessuten bare grønt belegg foran som er tatt opp igjen i bunadene i dag. Dagens bunadtrøyer kantes ofte med både rødt og grønt på samme trøye, slik en også ser på noen gamle trøyer, mens andre hadde kanter av én kontrastfarge.